

***Wymagania w zakresie ochrony środowiska
w TAMEH POLSKA sp. z o.o.***

Wykonawca/Dostawca jako podmiot korzystający ze środowiska, jest obowiązany do przestrzegania wymagań ochrony środowiska na podstawie obowiązujących przepisów określonych w szczególności w:

- a) ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.),
- b) ustawie z dnia 13 kwietnia 2001 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 2187 ze zm.),
- c) ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 797 ze zm.),
- d) ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j.: Dz.U.2020r., poz. 55 z późn. zm.) ,
- e) ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. 2020r., poz. 310 ze zm.),
- f) ustawie z dani 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j.: Dz.U.2020 r., poz. 2289 z późn. zm.),
- g) ustawie a dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j.: Dz.U.2020r., poz. 1439 z późn. zm.)

WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wykonawca/Dostawca zobowiązany jest do posiadania wymaganych przez obowiązujące przepisy prawa pozwoleń lub zezwoleń dotyczących ochrony środowiska, niezbędnych do prawidłowego wykonania przedmiotu umowy oraz przedstawienia na wezwanie przedstawiciela TAMEH przedmiotowych dokumentów, potwierdzających zgodność z wymaganiami prawnymi.
2. Wykonawca/Dostawca zobowiązany jest do ochrony gleby, wody, powietrza i powierzchni ziemi przez niedopuszczanie do zanieczyszczenia niebezpiecznymi substancjami i/lub mieszaninami chemicznymi, substancjami zubożającymi warstwę ozonową. Naruszony stan wody, gleby lub powierzchni ziemi przez Wykonawcę /Dostawcę na terenie Zamawiającego zostanie naprawiony na koszt Wykonawcy/Dostawcy.
3. W przypadku, gdy Wykonawca/Dostawca dokonuje zlecenia wykonania prac podwykonawcy, zobowiązany jest do sprawdzenia posiadania przez podwykonawcę wszelkich uprawnień, pozwoleń i stosownych ubezpieczeń do prowadzenia tego typu działalności.
4. Gromadzenie materiałów przewidzianych do wykonywania prac dozwolone jest wyłącznie w miejscach uzgodnionych z Zamawiającym przy zastosowaniu zasad ochrony środowiska, przez czas niezbędny do wykonania zleconych prac.
5. Wykonawca zobowiązany jest do utrzymywania czystości i porządku na użytkowanym terenie lub obiekcie, włącznie z oczyszczaniem dróg zanieczyszczonych używanym sprzętem.
6. Wykonawca zobowiązany jest do przestrzegania obowiązujących norm emisji hałasu do środowiska naturalnego oraz prowadzenia wszelkich prac w sposób ograniczający jego emisję.
7. Dostawca zapewnia środki transportu utrzymane w dobrym stanie technicznym, spełniające wszystkie normy emisji.

8. Wykonawca/Dostawca zobowiązany jest do stosowania środków ograniczających pylenie powstałe w wyniku realizacji prac np. poprzez zraszanie użytkowanych powierzchni.
9. Niedopuszczalne jest:
 - a. zanieczyszczanie stref ochronnych ujęć wody i ich najbliższego otoczenia;
 - b. wycinanie drzew i krzewów na terenie Zamawiającego bez jego wiedzy oraz bez posiadania stosownych decyzji urzędowych;
 - c. działania powodujące niszczenie trawników, zieleni służącej wiązaniu gleby;
 - d. stosowanie urządzeń zawierających substancje emitujące promieniowanie jonizujące bez uzgodnień z właściwymi organami (Państwową Inspekcją Sanitarną, Służbą Ochrony Radiologicznej);
 - e. używania do celów przemysłowych wody pitnej, bez uzgodnienia z Zamawiającym;
 - f. wprowadzanie do kanalizacji niebezpiecznych substancji i/lub mieszanin chemicznych;
 - g. stosowanie urządzeń powodujących nadmierną emisję hałasu i wibracje do środowiska;
 - h. wykorzystywania pojemników po produktach spożywczych do przechowywania substancji niebezpiecznych i technologicznych.
10. Wykonawca/Dostawca ponosi pełną odpowiedzialność za sytuacje mogące powodować bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub powstałe już szkody w środowisku wywołane swoim zachowaniem i działaniem.
11. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku Wykonawca/Dostawca zobowiązany jest do poinformowania pracowników ochrony środowiska TAMEH o zaistniałej sytuacji oraz niezwłocznego podjęcia bezwzględnych działań mających na celu usunięcie powstałej szkody, jak również podjęcia działań profilaktycznych mających na celu zapobieżenie kolejnym szkodom i negatywnym skutkom dla środowiska naturalnego.
12. Wykonawca oświadcza, że on sam oraz jego podwykonawcy podczas realizacji Przedmiotu Umowy będą stosować się do ustaleń wynikających z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o ile była wymagana.
13. Wszelkie zaplanowane niezbędne do wykonania prace skutkujące podwyższoną emisją do środowiska Wykonawca zgłasza z kilkudniowym wyprzedzeniem pracownikom ochrony środowiska TAMEH POLSKA.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

I. GOSPODAROWANIE ODPADAMI

1. Zamawiający oświadcza, że dokonał wpisu do rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami (BDO), pod numerem – 000006170.
2. Wykonawca jest wytwórcą i posiadaczem wszystkich odpadów powstałych w toku prac (za wyjątkiem odpadów i złomów metalicznych oraz stopów metali) i zobowiązany jest do postępowania z tymi odpadami zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, chyba że umowa stanowi inaczej.

3. Odpady, które powstaną w toku prac objętych Umową, będą transportowane i zagospodarowane przez Wykonawcę i na jego koszt, chyba że umowa stanowi inaczej.
4. Wykonawca lub jego podwykonawcy muszą posiadać stosowne decyzje wymagane prawem w zakresie gospodarki odpadami, które przedstawi na wezwanie pracownikowi TAMEH.
5. Wykonawca oraz jego podwykonawcy muszą posiadać aktualny nr BDO, jeśli taki wpis był wymagany prawem.
6. Postępowanie z odpadami:
 - a. przed rozpoczęciem prac Wykonawca uzgadnia miejsce tymczasowego magazynowania odpadów z osobą nadzorującą prace z ramienia TAMEH;
 - b. Wykonawca oznakuje i zabezpieczy miejsca magazynowania odpadów zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów. Oznakowanie powinno zawierać dodatkowo nazwę firmy oraz numer kontaktowy Wykonawcy;
 - c. Wykonawca magazynuje odpady selektywnie, w przystosowanych do tego celu pojemnikach, kontenerach, opakowaniach zabezpieczonych przed wpływem warunków atmosferycznych oraz wyciekami (w przypadku cieczy), w miejscu do tego przeznaczonym;
 - d. organizacja pojemników oraz kontenerów na wytworzone odpady przez firmy zewnętrzne, będącej jednocześnie posiadaczem tych odpadów, leży po stronie Wykonawcy, chyba że umowa stanowi inaczej;
 - e. odpady rodzaju: złom stalowy, złom metali kolorowych oraz złom kabli i silników elektrycznych Wykonawca przekazuje do miejsca wskazanego przez Zamawiającego. Wymaga się od Wykonawcy wcześniejszego pocięcia złomu metali na odcinki o długości podanej przez Zamawiającego;
 - f. Wykonawca zobowiązany jest do utrzymania czystości i porządku w miejscu wykonywania prac oraz w miejscach przeznaczonych do selektywnego tymczasowego magazynowania powstałych odpadów;
 - g. po zakończeniu prac Wykonawca zagospodaruje wytworzone odpady zgodnie z ustawą o odpadach oraz przywróci teren, na którym magazynowane były odpady do stanu pierwotnego w terminie uzgodnionym z Zamawiającym;
 - h. Wykonawca obowiązany jest do prowadzenia ewidencji wytworzonych odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (karta ewidencji odpadu, karta przekazania odpadu);
 - i. po zakończeniu prac Zamawiający zostanie poinformowany przez Wykonawcę o rodzaju, ilościach oraz warunkach zagospodarowania wytworzonych odpadów;
 - j. W celu udokumentowania gwarancji prawidłowego postępowania z wytworzonymi odpadami, Wykonawca zobowiązany jest przedłożyć Zamawiającemu do 31 grudnia każdego roku kalendarzowego, w którym obowiązywała Umowa oraz najpóźniej w dniu ostatecznego odbioru prac pisemnej informacji według wzoru opisanego w Załączniku (Rejestr ilości i rodzajów odpadów wytworzonych na terenie instalacji i wytransferowanych przez Wykonawcę poza teren instalacji TAMEH POLSKA sp. z o.o.) Wypełniony arkusz stanowić będzie załącznik do końcowego protokołu odbioru prac, stanowiącego podstawę do wystawienia faktury.
7. Zabrania się:
 - a. likwidacji jakichkolwiek odpadów wytworzonych przez Wykonawcę lub jego podwykonawcę poprzez ich spalanie lub zasypanie ziemią;

- b. usuwania wytworzonych odpadów do pojemników będących własnością Zamawiającego, chyba, że umowa stanowi inaczej;
- c. mieszanie odpadów przemysłowych z odpadami komunalnymi.

II. SUBSTANCJE CHEMICZNE LUB ICH MIESZANINY UZNANE ZA NIEBEZPIECZNE

1. Dostawca substancji lub mieszaniny niebezpiecznej zobowiązany jest dostarczyć do TAMEH POLSKA sp. z o.o. kartę charakterystyki tej substancji lub mieszaniny w języku polskim, najpóźniej w dniu dostawy.
2. Wykonawca co najmniej na 7 dni roboczych przed wprowadzeniem na teren Zamawiającego substancji chemicznych lub ich mieszaniny uznanych za niebezpieczne w rozumieniu obowiązujących przepisów jest obowiązany do dostarczenia Zamawiającemu ich wykazu. Wykaz ten powinien zawierać:
 - Kartę charakterystyki substancji w języku polskim;
 - Nazwę handlową używanego produktu;
 - Miejsce i zastosowanie (wskazanie, gdzie będą użyte / wykorzystywane);
 - Ilość używanej substancji chemicznej lub jej mieszaniny.
3. W przypadku, gdy realizacja prac związana będzie z wykorzystaniem substancji niebezpiecznych, Wykonawca zobowiązany jest posiadać karty charakterystyki substancji chemicznych używanych w trakcie realizacji w miejscu ich użytkowania.
4. Substancje niebezpieczne używane na terenie prowadzonych robót muszą być właściwie oznakowane odpowiednimi znakami ostrzegającymi o zagrożeniach, przechowywane w wyznaczonym miejscu, które musi zatwierdzić przedstawiciel Zamawiającego. *Przechowywanie substancji używanych do wykonania Umowy możliwe jest jedynie w miejscach wyznaczonych i uzgodnionych z Zamawiającym, w sposób zapewniający ochronę środowiska.*
5. W przypadku niekontrolowanego uwolnienia stosowanych chemikaliów (rozsypania, rozlania) Wykonawca zobowiązany jest do zastosowania środków neutralizujących (np. sorbentów) przewidzianych w karcie charakterystyki substancji/mieszaniny i zebrania powstałego odpadu do szczelnego, odpowiednio opisanego pojemnika. Powstały odpad Wykonawca przekazuje za pomocą karty przekazania odpadu specjalistycznej firmie posiadającej stosowne zezwolenia. Pojemnik i odpowiedni środek do neutralizacji Wykonawca zapewnia we własnym zakresie.
6. Wszystkie substancje chemiczne, a w szczególności substancje niebezpieczne, stosowane podczas realizacji zleconych prac na rzecz i na terenie TAMEH POLSKA sp. z o. o. muszą posiadać na opakowaniach oryginalne i czytelne oznaczenia oraz być odpowiednio zabezpieczone.
7. Zakazuje się Wykonawcy używania substancji chemicznych w innych opakowaniach niż oryginalne. W przypadku konieczności przelania substancji do pojemników innych niż oryginalne pojemniki te powinny być właściwie oznaczone tj. jasno określać zawartość i sposób oddziaływania na ludzi i środowisko naturalne oraz sposób postępowania w przypadku kontaktu lub wycieku tych substancji.
8. Wykonawca zapewnia, że organizacja procesu magazynowania stosowanych substancji chemicznych w miejscu realizacji zleconych prac będzie przeprowadzona w sposób, który

zapobiega zanieczyszczeniom powietrza, gleby, wody i odbywać się będzie z zachowaniem zasad wynikających z przepisów prawa.

III. KONTROLE I AUDYTY

1. Wykonawca udostępni miejsce wykonywania usługi na każde żądanie Zamawiającego w celu kontroli wewnętrznej prowadzonej przez nadzorującego prace lub specjalistów ochrony środowiska Zamawiającego.
2. Pracownicy TAMEH POLSKA sp. z o.o. mogą przeprowadzać, w uzgodnionych przez strony terminach, audyty wewnętrzne u Wykonawcy/Dostawcy w celu oceny zgodności realizowanych procesów i posiadanych dokumentów z wymaganiami Zamawiającego i oświadczeniami Wykonawcy/Dostawcy.
3. Naruszanie wymagań niniejszego dokumentu w zakresie ochrony środowiska może skutkować:
 - a. wstrzymaniem prac realizowanych przez Wykonawcę, bez odszkodowania;
 - b. niedopuszczenia pracowników Wykonawcy lub jego podwykonawcy do dalszego wykonywania prac bez odszkodowania;

IV. SYSTEM ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO

1. W związku z obowiązującym w TAMEH POLSKA sp. z o.o. Systemem Zarządzania Środowiskiem (SZŚ), zobowiązuje się pracowników Wykonawcy/Dostawcy do stosowania wytycznych obowiązującej Polityki Środowiskowej oraz obowiązujących i udostępnionych na terenie TAMEH procedur i instrukcji SZŚ oraz wszelkich wytycznych przekazywanych przez pracowników nadzorujących prace Wykonawcy/Dostawcy.
2. Misja i cele TAMEH POLSKA zakomunikowane są w Polityce SZŚ dostępnej na stronie internetowej Spółki.

V. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

1. Wykonawca/Dostawca ponosi pełną, przewidzianą prawem, odpowiedzialność za skutki naruszenia obowiązku ochrony środowiska oraz braku przeciwdziałania dla ograniczenia zagrożeń i jest zobowiązany do usuwania skutków skażenia środowiska na własny koszt.
2. Jeżeli Zamawiający poniesie jakiegokolwiek koszty (np. opłaty, kary finansowe) nałożone przez organy administracji lub sądy na Zamawiającego z tytułu naruszenia przepisów ochrony środowiska, jeżeli nałożenie tych kar, opłat i innych kosztów było następstwem działania lub zaniechania Wykonawcy/Dostawcy, Wykonawca/Dostawca zobowiązany jest do zwrotu tych kosztów. Zwrot nastąpi na pierwsze żądanie Zamawiającego.
3. Wykonawca/Dostawca przejmuje odpowiedzialność w stosunku do swoich podwykonawców za skutki naruszenia przez nich obowiązku ochrony środowiska oraz braku przeciwdziałania dla ograniczenia zagrożeń i jest zobowiązany do usuwania skutków skażenia środowiska na własny koszt.
4. W przypadku niezagospodarowania przez Wykonawcę wytworzonego przez siebie odpadu i bezskuteczności wezwania do spełnienia tego obowiązku, Zamawiający ma prawo zlecić wykonanie tych prac innemu podmiotowi na koszt Wykonawcy.

**Rejestr ilości i rodzajów odpadów wytworzonych na terenie instalacji i wytransferowanych przez Wykonawcę
poza teren instalacji TAMEH POLSKA sp. z o.o.**

Wytwarzający:.....

Nazwa i nr umowy/zlecenia :.....

Zestawienie za okres:

Lp.	Data wytworzenia odpadu* (miesiąc, rok)	Kod odpadu*	Rodzaj odpadu*	Ilość wytworzonych odpadów* [Mg]	Ilość przekazanych odpadów* [Mg]	Sposób zagospodarowania**	
						Odzysk R	Unieszkodliwienie D
1							
2							
.							
n..							

* - informacje podaje wytwórca odpadu (Wykonawca) na podstawie „Kart przekazania odpadu” lub ilości odpadów w przypadku odpadów czasowo magazynowanych u Zamawiającego.

** - Wykonawca podaje sposób odzysku lub unieszkodliwienia lub przewidziany sposób odzysku lub unieszkodliwienia odpadów

Wykonawca prac

Osoba nadzorująca realizację

.....
(data, podpis)

.....
(data, podpis)